

עמ"י 17/17432 - יהודה בן חמו נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"י 17-07-17432 בן חמו נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופט ד"ר עמי קובו
עוררים יהודה בן חמו
נגד מדינת ישראל
משיבים

ב"כ העורר: עווה"ד בועז בן צור ודקלה סירקיס

ב"כ המשיבה: רב פרץ לירן וקסברג

החלטה

רקע

1. ערך על החלטת בית משפט השלום הראשון לצוין (כב' השופט עמית מיכלס) בתיק מ"י 27943-02-17 מדינת ישראל נ' יהודה בן חמו, מיום 29.6.17, בה הורה בית המשפט קמא על הארכת התנאים המגבילים ובهم בין היתר הרחקתו של העורר, שהינו ראש עיריית כפר סבא, מן העירייה עד ליום 1.8.17.

2. ביום 13.2.17, נעצר העורר בחשד לעבירות של לקיחת שוחד, מרמה והפרת אמונים וכן עבירות לפי חוק איסור הלבנתือน, תש"ס - 2000.

לאחר שתי הארכות מעצר שוחרר העורר לבתו ביום 23.2.17, בתנאים מגבילים, אשר כללו בין היתר איסור כניסה לעיריית כפר סבא ואיסור עיסוק בכל הקשור לעיריית כפר סבא.

3. בהמשך אישר בית המשפט קמא את הסכמת הצדדים לפיה הרחקתו של העורר מעיריית כפר סבא תימשך עד ליום 31.5.17 וכי החל מיום 26.4.17 יהיה העורר רשאי ליצור קשר עם הנהלי אגפים (למעט אגף הנדסה, רוחה וגזירות) לצרכי עבודה, ולעמוד בקשר עם אותם גורמים, בהתאם לתיאום שיערך מול היחידה החוקרת ועל פי התנאים שיסוכמו בין הצדדים.

4. ביום 26.4.17 אישר בית המשפט קמא שנית את הסכמת הצדדים בתנאים שלעיל וזאת עד ליום 27.6.17.

4. בתום התקופה פנתה המשיבה פעמיים נוספת לביקורת בית המשפט קמא וביקשה את המשך הרחקתו של העורר מעירייה עד ליום 10.8.17. לבקשת זו התנגד העורר.

5. ביום 29.6.17 נעתר בית המשפט קמא לבקשת המשיבה והורה על המשך הרחקת העורר, אך קיצר את התקופה עד ליום 1.8.17. בהחלטתו התייחס בית המשפט קמא בזמן שבו נמצא העורר תחת תנאי השחרור הכלולים הרחקה ולפגיעה שנגרמת לו בשל העובדה שאיןו מסוגל לתפקד באופן חופשי

ושקט הגם שאיסור יצירת הקשר אינו גורף והעורר רשאי ליצור קשר עם מנכ"לית העירייה ועם מספר ראשי אגפים נוספים. כמו כן קבע בית המשפט קמא כי בשלב זה נמצאת החקירה ב"ישורת האחونة" וכי רשות פעולות החקירה מצומצמת ומוקדמת ביותר. בית המשפט קמא הוסיף וקבע כי חקירת חלק מהתוי הפרשיות הסטיימה, וחלק מפעולות החקירה המבוקשות נולדו כתוצאה מביצוע פעולות החקירה קודמות. בית המשפט קמא הדגיש כי בשלב זה הוא זו בשאלת מניעת שיבוש הליכי החקירה ולא בשאלת מסוכנות העורר וכי מהמסמכים אליו הם הופנה עולה כי נעשה לפחות שני ניסיונות לשבש את החקירה. כמו כן קבע כי עיון בפעולות החקירה המבוקשות מעלה חשש לשיבוש נוכח היכרותו של העורר את האנשים הרלוונטיים והשפעתו עליהם בהיותו ראש העירייה. בית המשפט קמא קבע כי במקרה זה החשש משבוש החקירה הינו חשש ממשי אשר מבוסס על ראיות, וכי פרק הזמן בהארכת תנאי השחרור צריך להיגדר מזמן השוואת חשש זה אל מול הפעולות הנדרשות. נוכח החשש האמור והעובדה כי עובdot העירייה יכולה להתבצע במסגרת המנגנון שנקבע, נערת בית המשפט קמא לבקשה והורה על הארقت תנאי השחרור עד ליום 17.8.1.

על החלטה זו הוגש הערד.

טיעוני הצדדים

6. לטענת ב"כ העורר, עוה"ד בועז בן צור ודקלה סירקיס, שגה בית המשפט קמא עת קיבל את טענת המשיבה לפיה בבקשתה נשענת על סעיפים 48(א)(3) ו- 48(א)(4) בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים") שכן המשמעות האמתיות של מניעת כניסה למשרדי העירייה ואיסור על יצירת קשר עם אנשי מפתח בעירייה, הינה למונע מהעורר לחזור באופן رسمي לפקידו כראש עירייה, ועל כן ברור כי בבקשת המשיבה נשענת למעשה על סעיף 48(א)(10) בחוק המעצרים אשר עניינו סכנה לביטחון הציבור. משעה שבית המשפט קמא לא בחר את תחולת סעיף זה בעניינו של העורר הרוי שלא שקל כלל את השיקולים הרלוונטיים ובهم הפגיעה הקשה בזכותו היסודית של העורר לחופש העיסוק ולא נתן להם ביטוי בהחלטתו.

שגה בית המשפט קמא עת לא דרש מהמשיבה להבהיר מדוע לא ביצעה את הפעולות החקירה בחודשים הארכונים בהם היה העורר נתון מחוץ לעירייה. ליחידה החקירה עמד זמן לא מבוטל של מעלה מרובה וחודשים בהם יכולה הייתה לבצע את הפעולות הנדרשות לה.

שגה בית המשפט קמא עת לא שקל כראוי את עקרון המידתיות. שכן, بد בבד עם הקביעה כי מדובר "ישורת האחونة" של החקירה והתרשםות לפיה רשות הפעולות "מצומצמת ומוקדמת", האрин את תקופת החקירה ב- 30 ימים נוספים וזאת על אף תקופה של 4.5 חודשים בהם היה העורר נתון בהרחקה. בית המשפט קמא לא שקל את הפגיעה הקשה בזכותו של העורר ואת הפגיעה הקשה בהתנהלותה של העירייה עצמה. תקופת הרחקתו של העורר הינה חסרת תקדים בהיקפה.

שגה בית המשפט קמא עת קבע כי "עובדת העירייה יכולה להתבצע במסגרת המנגנון שנקבע" שכן בהתחשב בתקופת הזמן המשמעותית בה מורחק העורר, אין ספק כי עובdot העירייה נפגעת וכי זכויות העורר נפגעות. העובדה שהעורר יכול לקבל החלטה ספורנית צזו או אחרת, אין משמעותה שהוא מסוגל לתקוף כראש עירייה מכחן. משמעותה של ההחלטה היא הרחקתו של ראש העירייה מתפקידו.

שגה בית המשפט קמא עת לא קבע מגבלות שיש בהן פגעה חריפה יותר בעורר ובעירייה, או לחלופין קבע תקופת הרחקה קצרה יותר מ- 30 ימים במילויו להיות החקירה "ישורת האחونة", שכן עקרון המידתיות

מחיב את בית המשפט לבחון האם ניתן להשיג את המטרה באמצעות פוגענים פחות.

עוד הוסיף ב"כ העורר כי מדובר בחשש ערטילאי של שיבוש ולא בטענות קונקרטיות. כמו כן, בשים לב לכך שהמסיבה הودיעה כבר לפני שבועיים שהיא נמצאת "בשירות האחורה", לא ברור מדוע בשלב זה יש מקום להאריך את התנאים.

7. לטענת ב"כ המסיבה, רב פקד לירן וקסברג, הבקשה אינה נשענת על סעיף 48(10) בחוק המעצרים, בשלב זה, ועל כן הדיון בעניין סעיף זה אינו רלוונטי רק בשלב שבו תסתיים החקירה ולא יעלה עוד חשש לשיבושה. אלמלא העורר היה חשוד בעבירות הקשורות בתפקידו כראש עיריה, הרי שלא הייתה מتبוקשת הרחקתו הפיזית מהעירייה. בשלב זה נאסר עליו לעסוק בענייני העירייה מתוך בנין העירייה ואולם הוא יכול לעסוק בענייני העירייה מול גורמים ספציפיים. התקיק מלווה מתחילה על ידי הפרקליטות ונדרשות פעולות חקירה נוספת גם פעולות שנולדות "תוך כדי תנועה". ב"כ המסיבה הגיע מסמכים סודיים (מב/1, מב/2, מב/3) והפנה לכך כי סך הכל נותרו 14 פעולות חקירה, חלkan מהדו"ח הסודי הקודם ורובה חדשות. הפעולות שקיים לגבין חשש ממשי לשיבוש הן פעולה 1,2,6,7,10-14, בעיקר בדבר בגביהת הודעות של עובדי עיריה. החקירה נמצאת בשלבים סופיים והשאיפה היא לסיימה ולהעביר את החומר במלואו לטיפול הפרקליטות.

דין ומסקנות

8. לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים, **שוכנעתי כי דין העורר להידחות.**

9. סעיף 48(א) לחוק המעצרים קובע כדלקמן:

"שחרור בעורבה הוא על תנאי שהמשוחרר יתיצב לחקירה, לדין במשפטו או בערעור, או לנשיאות עונשו, בכל מועד שיידרש, וכן שיימנע מלשבש הליכי משפט; בית המשפט רשאי להוסיף תנאים, לפרק זמן שיקבע, ככל שהוא לנכון, לרבות:

(3) איסור כניסה לאזרוח, לישוב או למקום בארץ, שיקבע;

(4) איסור לקיים קשר או להיפגש עם מי שיקבע;

(10) איסור המשך עסקוק הקשור בעבירה, כאשר מתקיים יסוד סביר לחשש שההמשך העיסוק מהוועה סכנה לביטחון הציבור, או עלול להקל על ביצוע עבירה דומה".

10. סעיף 48(א) לחוק המעצרים מקנה לבית משפט אשר מחייב על שחררו בעורבה של חשוד סמכות רחבה לקבוע תנאים לשחרור, ובهم תנאים אשר יבטיחו מניעת שיבוש ההליך המשפטי. הסעיף מונזה רשותה פתוחה של תנאים שאוטם יכול בית המשפט להשתתף לשם הבטחת תכילת זו ותכליות אחרות (בקשר זה ראו בשי'פ 2386/09 פדרמן נ' מדינת ישראל (30.3.09) וכן בשי'פ 4348/99 ארון נ' מדינת ישראל (3.11.99)).

11. בתיק דין הסכימו הצדדים ביניהם על תנאי שחררו של העורר, הסכמה אשר קיבלה توיקף של החלטה על ידי בית המשפט קמא ביום 23.2.17. במסגרת הסכמה זו הוחלט, בין היתר, על "איסור כניסה לעיריית כפר סבא ואיסור עסקוק כל הקשור לעיריית כפר סבא עד ליום 26.4.17".

ביום 26.4.17 הסכימו הצדדים בבקשתה שהוגשה לאישור בית המשפט קמא, כי הרחקתו של העורר מעיריית כפר סבא תימשך עד ליום 31.5.17 וכי "במהלך התקופה שמיום 26.4.17 יהיה המשיב רשאי

לייצור קשר עם מנהלי אגפים (למעט אגף הנדסה, רוחה וגזירות) לצרכי עבודה, ולעומוד בקשר עם אותם גורמים, בהתאם לתיאום שיערך מול היחידה החקורת ועל פי התנאים שיטוכמו בין הצדדים".

תנאים אלו הם התנאים אשר הוורכו לפרק זמן נוסף בהחלטת בית המשפט קמא אשר עליה הוגש עורך זה. יודגש כי תנאי של "איסור עיסוק" לפי סעיף קטן 10, לא הבהיר ומילא לא ניתן על ידי בית המשפט קמא.

13. העבירות בהן נחיש העורר הין עבריות אשר קשורות באופן אינהרנטי לתפקידו כראש עירייה ולסמכויות הנובעות מתפקיד זה. בשלב בו נמצאת החקירה נדרשות פעולות חקירה נוספות בהן, בין היתר, גביהת הודעות מעובדי העירייה. מכאן נובע החשש כי נוכחותו של העורר בתוך משרדיו העירייה וכן יצירת קשר עם עובדי העירייה, יביאו לשיבוש החקירה. חשש זה הינו ממשי נוכח האמור בדוחות הסוד"ם אשר הוגש על ידי המשיבה.

יעין בדו"ח הסודי שסומן במ/2 מעלה כי במהלך תקופה הרחיקתו של העורר מהעירייה נעשו לכואורה שני ניסיונות לשיבוש מלאיכי החקירה. כמו כן עולה כי נוכחות העדים הדרושים לפעולות החקירה שנוטרו, היכורותם עם העורר ותפקידם וכן לנוכח ניסיונות השיבוש שכבר לכואורה בוצעו, ישנו חשש ממשי לשיבוש הליכי החקירה. בפרט פעולות חקירה 1,2,6,7,10-14.

14. בית המשפט קמא נתן דעתו לקשיים שנגרמים לעורר וקבע כי לא ניתן להטעם מהפגיעה בפועל בעורר ובעירייה שראש העירייה שלא אינו מסוגל לתפקיד באופן חופשי. עם זאת התרשם בית המשפט קמא מקיומו של חשש ממשי לשיבוש פעולות החקירה הנטורות, וזאת נוכח העובדה המעורבים, והיכורותם עם העורר. כמו כן, נוכח פרק הזמן בו נמצא העורר בתנאים מגבלים קיצר בית המשפט קמא את התקופה המבוקשת והורה על הארצת התנאים עד ליום 1.8.17 חרף בקשה המשיבה להארצת התנאים עד ליום 10.8.17.

15. אכן, על אף שההחלטה בית-המשפט קמא לא ניתנה לפי סעיף 48(א)(10), הרי שהשלכותיה על העורר דומות להפעלת הסעיף, הויאל ואון ספק כי בתנאים אשר נקבעו יש משום פגעה משמעותית ביכולתו של העורר לשמש בתפקידו כראש עירייה. מובן הדבר אף שיש בתנאים אלה משום פגעה בחופש העיסוק של העורר, וכן בתפקודו התקין של העירייה. ואולם, הזכות לחופש העיסוק אינה זכות מוחלטת ועל כן נדרש איזון בין שיקולים אחרים. במקרים של קביעת איסור עיסוק ראוי לשקלול את הפגעה הקשה שיש באיסור העיסוק על אדם אשר נהנה מחזקת חופות על פרנסתו, הפגעה שיכולה להיות על העובדים התלוים בו והנזק עשוי לגרום לעיסוקו, וכן את משך הזמן בו יכול איסור העיסוק. כאשר עוסקין בתפקיד של נבחר ציבור, ישנו גם חשש לסיכון רצונם הדמוקרטי של הבוחרים, אשר בחרו בו לתפקידו. זאת אל מול מצומם החשש לביצוע עבריות נוספות לשיבוש הליכי משפט.

בקשר זה ראוי להבהיר כי אף בהטלת איסור עיסוק לפי סעיף 48(א)(10) לא מתייתר הצורך לבחון את החשש משבוש ההליכים. כפי שנקבע עלי-ידי בית-המשפט העליון (כב' השופטת דפנה ברק-ארץ בבש"פ 2841/13) **חידגה נ' מדינת ישראל (6.5.13)**, פסקה 26:

"הסמכתם המקנית לבית משפט של מעצריהם להנתנות את שחרורו של נאשם בתנאי שעוניינו מגבלת עיסוק עומדת גם מקום בו מגבילה זו נדרשת על מנת לתת מענה לחשש מפני שיבוש הליכי משפט (כאמור בסעיף 48(א) רישא). לכל היותר, ניתן לעשות שימוש בסמכות זו מקום בו העבירות המוחסנת לאוות נאשם הן ככלא שטבוע בהן החשש מפני שיבוש הליכי משפט, הינו

כאשר החשש להישנות עבירות והחשש לשיבוש הליכים כרוכים זה זהה".

כלומר, אף אם הטענת ב"כ העורר היה מקום לבחון את הדברים על-פי סעיף 48(א)(10), לא היה בכך כדי ליתר את הבדיקה של שיבוש הליכי משפט, ומכאן שתוצאת ההליך לא הייתה שונה.

16. זאת ועוד, מדובר במגבלות שהinan לפי סעיפים קתנים (3) ו-(4) אשר מונעות מהעורר להיכנס אל תוך משרד העירייה ולהיות בקשר עם גורמים מסוימים בעירייה ואין הדבר בתנאים אשר משמעותם הרחוקתו של העורר מתפקידו כראש עירייה או בתנאים אשר מונעים ממנוقلיל שימוש בתפקידו, גם אם יש בתנאים אלו, באופן טבעי, כדי להקשוט על התנהלותו של העורר במסגרת תפקידו כראש עירייה.

שכן, על אף התנאים שנקבעו בהחלטת בית משפט קמא, רשאי העורר להמשיך ולעשות בענייני העירייה מחוץ למבנה העירייה בנושאים אשר אינם קשורים לתחומים ולמושאי משרה אשר נוגעים לחקירת המשטרה. כמו-כך רשאי העורר להיות בקשר עם מנכ"לית העירייה וכן עם ראשי אגפים נוספים בעירייה שאינם קשורים לחקירה המתנהלת.

במקרה דנן, מדובר בתנאים מגבלים שאומנם יוצרים עבورو קשיי בניהול ענייני העירייה אך אינם מונעים ממנו את המשך תפקידו, וחשוב מכך, הnym הכרחים נוכח החשש המשמעותי מפני שיבוש המשך החקירה.

17. אכן, תקופת הרחוקתו של העורר מן העירייה, למשל כחמשה חודשים וחצי, הינה תקופה משמעותית, ואולם הבדיקה אינה לפי אורך התקופה בלבד, אלא בהתאם להתקדמות החקירה עד כה, ולפעולות החקירה הנדרשות עדין לביצוע. במסגרת בינה זו, לא שוכנעת כי נפל פגם כלשהו בהחלטת בית-המשפט קמא, ותקופת הארכה הנוספת עולה בקנה אחד עם עקרון המידתיות.

באופן פרטני, עיין בדו"ח הסודי אשר סומן במ/1 אל מול הפעולות שיפורטו בדו"ח במ/2 מלמד כי היחידה החקירה אתן שוקדת על פעולות החקירה וכי חלקן הגדל של פעולות החקירה אשר הופיעו במסמך שסומן במ/1 בוצעו. עיין בbm/3 מלמד כי מדובר בחקירה מסועפת במסגרת מלאה החקירה החקרה באופן צמוד על ידי הפרקליטות.

18. לפיכך, לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטת בית המשפט קמא.

עם זאת, בשולי הדברים יוער כי נוכח הזמן הארוך בו שווה העורר בתנאים מגבלים וכן נוכח הצהרת ב"כ המשיבה לפיה החקירה נמצאת בשלביה הסופיים, מן הרואי כי המשיבה תפעל בשיקודה רואה לסיום החקירה, או לכל הפחות הפעולות הניתנות לשיבוש, בפרק הזמן שנייה לה.

סוף דבר

19. אשר על-כן, הערר נדחה.

מציאות בית-המשפט תמציא החלטה זו לצדים.

ניתנה היום, כ"ז تموز תשע"ג, 21 ביולי 2017, בהעדר הצדדים.